

Nr 120

Av herr Strand m. fl., om anslag till Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsen.

(Lika lydande med motion nr 133 i Andra kammaren)

Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsen — är en sammanslutning i Sverige av många föreningar och organisationer som verkar för kulturellt och ideellt samarbete mellan Sveriges och Finlands folk. Den mest betydande delen av Riksförbundet utgöres av Fadderortsrörelsen, vars insatser under krigs- och efterkrigsåren framför allt hade karaktären av hjälpverksamhet. Allteftersom hjälpbehovet avtog har emellertid Fadderortsrörelsen kommit att spela en alltmer betydelsefull roll såsom kontaktorganisation mellan svenska och finländska län och orter.

Fadderortsrörelsens uppgift i dag är att genom kulturellt och ideellt utbyte bygga ut de hundratusentals kontakter, som under hjälpverksamhetens tid knöts mellan län, kommuner, föreningar, företag, skolor, familjer och enskilda personer. På grund av sin omfattning i de båda länderna har Fadderortsrörelsen ifrån starten närmast haft karaktären av folkrörelse. Fadderortsrörelsen berör i dag flera kommuner och individer än någon annan samarbetsform mellan Sverige och Finland. I hundratals av Sveriges kommuner existerar icke någon annan organisation för kontakt med Finland än Fadderortsrörelsen. Det utbyte, som sker inom Fadderortsrörelsens ram mellan Sverige och Finland, är numera utomordentligt intensivt, och det kan nämnas att tiotusentals finländska och svenska fadderortsresenärer varje år besöker broderlandet i olika kulturella och ideella syften. En mycket stor del av dessa resenärer har tidigare aldrig besökt grannlandet.

Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsen — är av en sådan omfattning, att det kanske icke är nödvändigt att här i detalj redogöra för dess många olika verksamhetsgrenar. Dock bör kanske nämnas en del av vad som ingår i rörelsens kulturella program.

1. Utgivandet av skriftserien »Finland i dag» i samarbete med Ministeriet för utrikesärendena i Finland, vilken till dato utkommit med följande nummer:

G. A. Gripenberg: Neutralitetstanken i Finlands politik
Jaakko Nousiainen: Finlands politiska partier
Th. Warburton: Finsk diktning i svensk dräkt
Klaus Törnudd: Svenska språkets ställning i Finland
Pentti Viita: Finland och det europeiska frihandelsområdet
Heikki Waris: Samhället Finland
Paavo Kastari: Presidenterna och deras ställning.

2. Spridandet av kännedom om finlandssvensk diktning genom propaganda för och försäljning av »Finlandssvenskt Bibliotek».
3. Utgivande av Riksförbundets tidskrift »Finland och Vi», vari kulturartiklar om finländska förhållanden ingår. Tidskriften sprides såväl i Sverige som i Finland, och ett flertal artiklar förekommer även i finsk översättning.
4. Anordnande av föredrag i Sverige av framstående finländska föredrags-hållare.
5. Anordnande av föredrags- och filmaftnar i de enskilda finlandsföreningarnas och Fadderortsrörelsens lokalföreningars regi, varvid kännedom om Finlands folk och kultur sprides.
6. Upprustning av finskspråkiga bibliotek vid Tornedalens skolor samt i andra större finländska immigrationscentra i Sverige.
7. Anordnande av Finlands-fester i anslutning till Finlands nationella högtidsdagar och i samband med fadderortsbesök. Därvid bör särskilt omnämnas den stora folkfest, som vart annat år arrangeras på Skansen under namn av »Finlands dag».
8. Arrangerande av årligen återkommande sång-, musik- och fototävlingar mellan fadderorterna för svensk och finländsk ungdom.
9. Anordnande av kunskaps tävlingar i fadderorterna, där tävlingsmomentet är kännedom om motsvarande fadderort i broderlandet. Segrarna får titeln »Herr och Fru Stockholm», »Herr och Fru Västmanland» etc.
10. Arrangerande av skolresor mellan fadderorterna samt utbyte av körer, orkestrar, folkdanslag, idrottsgrupper m. fl.
11. Aktion för beredande av möjlighet för finskspråkig skolungdom till förkovran i svenska språket genom kostnadsfri vistelse i svenska hem. Under sådan vistelse får också de gästande ungdomarna ingående lära känna svensk kultur och svenskt samhällsliv.

Härtill kommer det starkt kulturella inslaget i de större fadderortsresornas program. Under fadderortsresor besöker representanter för kommuner i Sverige sina fadderorter i Finland och vice versa. Härvid är att märka, att kontakter knytes på det personliga planet samt att utbytet av åsikter och erfarenheter blir rikt och värdefullt för båda parter.

De kontakter, som skapats i Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsens — regi, betraktas i vårt broderland såsom utomordentligt viktiga. Riksförbundets respektive Fadderortsrörelsens verksamhet är därför av stor kulturell och allmänmänsklig betydelse för Finland av i dag.

Såsom ett exempel på hur fadderortsrörelsen bedömes på finskt håll må ett utdrag i översättning ur en ledare i den finskspråkiga tidningen Tampere (Tammerfors) den 15.1.1961 återges:

På tal om kulturväxlerverkan mellan Finland och Sverige finns det knappast ett bättre jämförelseobjekt än fadderortsrörelsen. Denna rörelsens nutida uppgifter — befrämjande av det kulturella samarbetet mellan de båda ländernas orter —

är i sin omfattning och betydelse sådana, att man har allt skäl att önska fadderortsrörelsen fortsatt tillväxt och framgång. Till övervägande del är de härvarande fadderorterna naturligtvis belägna i landets finskspråkiga delar intill gränstrakterna, och sålunda har fadderortsrörelsen lyckats bygga upp broar, som verkligen betyder ett nytt krafttillskott och en anmärkningsvärd utveckling med växelverkan på båda sidorna av Bottniska viken. Framför allt är det viktigt, att sådana befolkningsgrupper har kommit med i samarbetet, som annars inte hade haft denna möjlighet. Detta gäller uttryckligen också ungdomen.

I detta sammanhang förtjänar omnämnas, att fadderortsrörelsen i Finland — i motsats till vad förhållandet är i Sverige — åtnjuter statsanslag på över 30 000 kr.

Den kulturella och ideella kontaktverksamheten anordnas genom respektive riksorganisationers kanslier i Stockholm och Helsingfors, där kanslierna verkar som initiativ- och impulsgevande organ. Finansieringen av de enskilda föreningarna och de olika enheterna, som ingår i Fadderortsrörelsen, löses lokalt, medan finansieringen av Riksförbundets kansli måste ske framför allt genom insamling av frivilliga bidrag. Tyvärr måste konstateras, att möjligheterna till tillfredsställande kostnadstäckning icke har kunnat skapas. Sålunda visar Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsen — ett underskott av kr. 38 647: 79 för verksamhetsåret 1960 och ett ackumulerat underskott på 65 000 kr. per den 31 december 1961.

Riksförbundets överstyrelse utgöres av två representanter för länsförening och en för allmän förening. Denna styrelse utser inom sig ett arbetsutskott, som till sitt förfogande har ett kansli i Stockholm. Detta svarar för kontakten med i första hand länsorganisationerna och de allmänna föreningarna samt i speciella fall med Fadderortsrörelsens lokala föreningar och kommittéer.

Mot bakgrunden av vad som ovan anförts beträffande Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsens omfattning och den kulturella betydelsen av denna vittomspännande folkrörelse, är det synnerligen angeläget, att förbundet kommer i åtnjutande av ett anslag ur allmänna medel, förslagsvis 30 000 kr.

Med stöd av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1962/63 bevilja Sveriges Finlandsföreningars Riksförbund — Fadderortsrörelsen — ett anslag å 30 000 kronor till förbundets verksamhet samt att anslaget till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete höjes med motsvarande belopp.

Stockholm den 24 januari 1962

Axel Strand

Erik Hagberg

Torsten Bengtson

Birger Lundström

Martin Söderquist

Torsten Andersson
